

СЛОВО НА ПРАЗНИКА В ЧЕСТ НА СВЕТИТЕ БЕЗСРЕБРЕНИЦИ И ЧУДОТВОРЦИ КОЗМА И ДАМЯН АСИЙСКИ

Днес възлюбени тачим и славим покровителите на този малък параклис – светите безсребреници и чудотворци Козма и Дамян, целители на човешките недъзи, на телесни и душевни болести. Дали някога с вас сме се замисляли, е ли здравето само добро и е ли болестта само зло. Много добре знаем как реагираме, когато ни споходи по-сериозна телесна болест. Обикновено ни изпълва чувство на тревожност и първите ни мисли са: „Какво да направим, какви мерки да вземем, за да се излекуваме.” Обръщаме се с молитва и към Господа, обръщаме се с молитва към Божията Майка и към светите безсребреници Козма и Дамян, Кир и Иоан, Панталеймон и Ермолай. И всичко това е съвсем естествено за вярващия християнин. Но мисля, че е важно да се опитаме да дадем отговор и на поставения въпрос. Ще повторя пак: дали здравето е само добро и дали болестта е само зло.

Безспорно здравето е благо, добро, защото е дар Божии, за който следва да благодарим. Но ако здравето не се използва за изпълнение на Христовите заповеди и за прослава на Бога, носи на човека не истинско, а привидно добро. Здравето може да се окаже и зло, ако държи човека далече от Бога и го храни с измамно самочувствие. Здравето е още по-голямо зло, ако го използваме, за да вършим грях. Болестта е зло, като следствие от грехопадението на прародителите, но сама по себе си болестта няма власт да откъсне човека от Бога. И затова не може да се смята за зло от духовна гледна точка. Болестта е част от нашето съществуване в състояние на грях, болестта е символ и белег на загубата на първоначалното райско блаженство на човека. Но болестта може да бъде и полезна от духовна гледна точка. Ето това е нещо, което ние сякаш признаваме само на теория и не се тревожим когато душата ни боледува от греха, не се тревожим толкова, когато удовлетворяваме порива на една и друга страст, а се тревожим дълбоко най-вече тогава, когато ни спохожда по-сериозна физическа болест. Ако това е така, ако това е действителното наше състояние, то означава, че ние все още сме далече от същинското християнско разбиране, възприемане и преживяване на здравето като добро и на болестта като зло; на здравето като ценност не безусловна и на болестта като състояние, което може да принася духовна полза. Мисля, че това е много съществено. Здравето, взето само по-себе си, ще повторя пак, може да подхрани чувството ни за илюзорна пълноценност, за самодоволство. Забравяме, че здравето е нетрайно състояние, иска ни се то да бъде постоянно и неизменно наше състояние. Забравяме, повтарям, че здравето е наше нетрайно и преходно състояние. А болестта възприета по християнски, преживяна по християнски, може да ни донесе духовна полза, ако я възприемаме и преживяваме правилно, с нейна помощ – пак подчертавам – можем да се освестим, да се отрезвим, да погледнем към Бога с упование и молитва за изцеление не само на тялото, но и на душата. И забележете: винаги когато Църквата се моли за изцеление на тялото, моли се и за изцеление на душата. И отново: когато четем молитва за

здраве или когато я слушаме, произнасяна от свещеника, нашето внимание се съсредоточава най-вече върху тона – да оздравея. Много искам да оздравея, непременно да оздравея от телесната болест, а и от болестите на душата. Но основното ударение в нашето съзнание, в нашите чувства, в нашите отношения, в нашето преживяване, падат върху телесното здраве. И ако това е така, ние трябва да се замислим сериозно, защото ако сме християни, следва да променим пропорцията [като търсим най-вече изцеление на душата], следва да се стремим към това и чрез покаяние, защото осъзнаваме тия истини само отвлечено с ума си, но не ги възприемаме със сърцето си, а също и чрез молитва към Господа за помощ.

По думите на свети Йоан Златоуст, Христос иска да ни изцели преди всичко от духовните ни болести и дава изцеление на тялото, за да даде сетне и изцеление на душата. Всички ние знаем множество примери за изцеление от телесни недъзи от самото свето Евангелие. Да си припомним как Богочовекът Христос, нашият Спасител, е излекувал слепци, парализици, кръвоточивата и много, много случаи можем да изредим. При повечето от тях страдалците просят да бъдат излекувани от една или друга телесна болест, а Христос казва: „прощават ти се греховете”. Прощават ти се греховете, следователно целта на телесното изцеление е изцелението на душата. Защото основната болест, която разяжда и душата и тялото на човека, е грехът и по-точно влечението към греха, любовта към греха, робуването на греха, живеенето в грях. Изцелението на тялото за невярващите в лицето на книжниците и фарисеите е белег, именно белег, знак на много по-важното изцеление – изцелението на душата. Ето защо Господ казва: „прощават ти се греховете”. Или: „стани, вземи одъра си... и недей греши вече” (Иоан 5:8,14). . Ако ние усвоим и положим колкото е възможно по-дълбоко в сърцата си тия истини, с помощта на Божията благодат ще усетим реална промяна в себе си. В какво се изразява тя? Първо, ние няма да изпадаме в дълбока и неовладяема тревога, страх граничещ понякога с паника, ако разберем, че страдаме от по-сериозна физическа болест. Второ, при съзнанието, при осъзнаването, че ни е споходила такава болест, умът и сърцето ще се устремят към Господа. Разбира се, при това ние ще се борим, защото чувствата на тревога, на страх, са присъщи на всички ни, те неизбежно ще се появят, но няма да завладеят всецяло съществуването ни. С Божия помощ те ще могат да бъдат овладени и упованието на Господа, доверието в Господа, ще бъдат извор, от който ще избликне мир в душата. Трето, ще се измести центъраът на нашия живот, на нашия вътрешен живот от мимолетното – към преходното, към вечното и ще започнем да усещаме благоприятна за нас промяна, промяна, която, повтарям, се изразява в мирно състояние на душата, в готовност да се доверим на Господа при всякакви обстоятелства и във всякакво състояние, да се уповаваме на Него истински и в крайна сметка от сърце да се предадем на Неговата свята воля.

Безспорно не само, че е естествено, но и е потребно, когато страдаме физически от каквато и да е болест, да се обръщаме и към помощта на лекарите, защото и те са от Бога, както

казва свети Варсануфий Велики. При това обаче надеждата си да възлагаме не на тяхното умение, не на лекарствата, които те ни предписват, а единствено и само на Господа. Смирено, скромно, благоразумно ние се лекуваме със средствата на медицината, но упованието за телесно и душевно здраве ще възлагаме на нашия Творец и Спасител. Това ще съумеем да сторим, ако, напомням, се променим вътрешно, ако възприемем тия истини, които се опитам бегло да очертая, с ум, дух и сърце. Да се помолим на светите безсребреници Козма и Дамян със своето застъпничество пред Божия престол, да ни закрилят от всяко зло, от всяко същинско зло, а същинско зло е грехът, същинско зло е това, което отделя душата ни от Бога, същинско зло е това, което чрез малодушието, маловерието, съмнението, страха ни затваря в самите нас и безпомощно преживяваме там своите душевни мъки, своите телесни страдания. Да не бъде тъй! Да разчупим тия окови и с Божия помощ винаги при всички обстоятелства в живота си и когато сме здрави и когато страдаме от болести и най-вече когато наближи нашия земен край, да гледаме с очите на душата си с вяра, доверие и упование към Този, който проля заради нас кръвта Си на кръста, Който победи греха, смъртта и дявола и ни дари живот вечен! На Него, на Нашия Изкупител, Спасител, на нашия Творец, Промислител и на нашия Осветител, на Триединия Бог – Отец, Син и Дух Свети да въздаваме слава, чест, благодарение и поклонение сега и всякога и във вечни векове! Амин.